

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. D. Magistri Petri Lombardi Novariensis Episcopi
Parisiensis. Sententiarvm Libri IV. quibus vniuersæ
Theologiæ summa continetur**

Petrus <Lombardus>

Mogvntiæ, 1632

De subdiaconis, diaconis. G. H

urn:nbn:de:hbz:466:1-38829

De Acolytis.

Isidor. lib. 7. etym. cap. 12. Quarto loco succedunt Acolyti, Acolyti verò Græcè Latinè ceroferarij dicuntur, à deportandis cereis, quando legèdum est Euangeliū vel sacrificium offerèdum. Tunc n. accenduntur luminaria & deportantur ab eis: nō ad effugādas aeris tenebras, cum soleo tēpore rutilent, sed ad lignum laticitiz demōstrandum: vt sub typo luminis corporalis, illa lux ostēdatur, de qua legitur, Erat lux vera quæ illuminat omnē hominē venientē in hunc mundum. Ad Acolytū pertinet, præparatio luminarium in sacrario. Ipse cereū portat, ipse vrceolū cū vino & aqua suggesta, pro eucharistia, subdiaconis præparat. Hi cum ordinantur, cum edocti fuerint ab Episcopo, qualiter in officio suo agere debeant, ab archidiacono accipiunt candelabrum cum cereo, & vrceolū vacuum. Hoc officium Dñs se habere testatur dicens, Ego sum lux mundi: qui sequitur me, non ambulat in tenebris. Huius officii formam illi gerebant in veteri testamento, qui lucernas candelabri cōponebant, & accendebant igne cœlesti, ad illuminandas tenebras aquilonares.

De Subdiaconis.

Isid. cap. 12. lib. 7. etym. Quintus est ordo Subdiaconorum. Græcè Hypodiacones vocātur, quos nos Subdiacones dicimus. Qui ideo sic appellantur, quia subiacent præceptis & officiis Leuitarum. Oblationes nam tēplo à fidelibus suscipiunt, & Leuitis superponēdas altaribus deferunt. Hi apud Hebræos Nathinæi vocabantur, id est in humilitate seruiētes. Ad Subdiaconū pertinet, calicē & patenam ad altare Christi deferre & Leuitis tradere, eisq; ministrare. Vrceolū quoque cum aqua mantile, & manutergiū tenere Episcopi & presbyteris & Leuitis, pro lauādis ante altare manibus aquam præbere. His lex continentia imponitur: quia altari propinquantes, vasa corporis sanguinis Christi portant. Vnde illud implere debent

Con. Carth. 4. cap. 5.

bent, Mundamini qui fertis vasa Dñi. Ad hos etiã *Esa. 52. 4*
 pertinet tantum de oblationib² ponere in altari,
 quãtum sufficere possit populo: nec nõ corporales,
 & pallas, & substratoria lauare. Hi cum ordinan-
 tur, accipiunt de manu Episc. patenam & calicem
 vacuum: ab Archidiacono vero vrceolum cum a-
 qua manili, & manutergium. Hoc officio vsus est *Ioan. 1. 4*
 Dñs, quando linteo se præcinxit, & mittēs aquam
 in peluim, pedes discipulorum lauit, & linteo ter-
 sit.

De Diaconis.

H

Diaconorum ordo sextum tenet locum, propter *Isid. cap. 12. 7*
 senarii perfectionē. Hic ordo in vet. testam. à tribu *lib. 7. etym.*
 Leui nomē accepit vel traxit. Dicuntur n. & Leui. *Num. 3. 4*
 tã Precepit quippe Dñs Moysi, vt post ordinatio-
 nē Aaron & filiorum eius, prorsus trib. Leui ad di-
 uini cultus ministeria ordinaretur, & consecrare-
 tur Dño: & seruiret pro Israel coram Aarō & filiis *Num. 4. 4*
 eius in tabernaculo. Ipsiq; gestaret arcam & taber-
 naculum, & omnia vasa eius: & in circuitu taber-
 naculi excubarēt: & in transportando tabernacu-
 lo ipsi deponerent, rursumq; cōponerent. A 25. an- *Num. 8. 4*
 nis & supra iussi sunt seruire in tabernaculo, quã
 regulã in nouo testam. sancti patres cōstituerunt:
 quia hæc ætas ad ferēda onera est robusta. Leuitã
 ergo ex nomine auctoris vocati sunt. De Leui n.
 Leuitã exorti sunt: à quibus in templo mystici sa-
 cramenti mysteria explebantur. Hi Græcè Diacones,
 latinè ministri dicuntur: quia sicut in sacerdo-
 te cōsecratio, ita & in Diacono ministerii dispen-
 satio habetur. Ad Diaconum pertinet assistere sa- *Dist. 25. caps. Perlecta.*
 cerdotib. & ministrare in omnib⁹ quæ aguntur in
 sacramētis Christi, scil. in baptismo, in chrismate,
 in patena, & calice: oblationes quoque inferre, &
 disponere in altari. Cōponere etiam mensam Do-
 mini & vestire, crucē ferre, & prædicare Euange-
 lium & epistolam ad populum. Nam sicut lectori-
 bus vetus testament. ita Diaconibus nouum præ-
 dica-

Numb. 4. a

Act. 6. b

Apoc. 8. a

1. Tim. 3. a

Con. Carth.

4. cap. 4.

Matth. 11. d

1. Tim. 3. b

Matth. 26. c

Luca 22. d

Isid. 7. etym.

cap. 12.

dicare preceptum est. Ad ipsum etiam pertinet officium precum, & recitatio catechuminum nominum. Ipse premonet aures habere ad Dominum: ipse donat pacem, & ipse annuntiat. Quod a huius ordini à Moysè statutum est, hoc etià in nouo testamento representatur, cum Diacono super laeuum humerum stola ponitur, & casula in die ieiunii cōplicatur, quia quicquid laboris & sustinentiæ in hac vita toleratur, quasi in leua portatur, donec in dextera, i. in æternitate, requies habeatur. Hic ordo ab Apostolis celebrat⁹ est, quādo (vt legitur in Actib. Apost.) septē viros plenos Spir. S. ad hoc officium elegerunt, & oratione præmissa manus eis imposuerunt. Vnde & consuetudo inoleuit, vt in omni matrice ecclesia 7. Diaconos circa Christi aram, quasi 7. columnæ, assistāt. Hi sunt 7. angeli, tuba canentes in Apocal. qui quales esse debeant, Apost. docet Timotheo scribens. Hi cum ordinantur, solus Episcopus eis manum imponit: quia ad ministerium applicatur. Ponit eis orariū, i. stolam, super laeuum humerum, vt per hoc intelligant se accepisse iugū Domini suauē: quo ad sinistram pertinentia, diuino timori subiiciant. Accipiunt & textū euangelii, vt intelligant se esse præcones euangelii Christi. Hi a. antequam ordinentur, probentur, vt docet Apost. & sic ministrent, nullum crimen habētes. Hoc officio vsus est Christus, quando post cœnam sacramentum carnis & sanguinis discipulis dispensauit, & quando Apostolus dormientes ad orationem excitauit dicens, *Vigilate & orate, vt non intretis in tentationem.*

De Presbyteris.

Septimus est ordo Presbyterorum. Presbyter Græcè, Senior interpretatur Latine. Non modo pxtate vel decrepita senectute, sed propter honore & dignitatē quam acceperunt, presbyteri nominantur: qui morum prudentia & maturitate conuersa-